

Ἀπόπλους.

Ἡ ἐπιοῦσα τέλος, 13 Μαΐου, ἡμέρα τοῦ ἡμετέρου Μεγάλου Σαββάτου, ὑπῆρξεν ἡ ὁριστικὴ τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἀπόπλου. Περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἀφ' οὗ ἐπὶ ὅλην ὥραν περιεμείναμεν τὴν ἀποβίβασιν τῶν σκευῶν καὶ ἐμπορευμάτων, ἀπέβημεν καὶ ἡμεῖς τοῦ ἀτμοπλοίου, The Satelite, καὶ διαπλεύσαντες τὸν βαθὺν λιμένα, ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὸ μέγα καὶ πολυτελὲς ἀτμόπλοιον τῆς ἐταιρείας Cunard, τὴν **Κοῦβαν**. Τὸ πλοῖον ἦν ὑψηλὸν καὶ μακρόν, ἀλλ' εἰς τὴν πεπληγμένην μου φαντασίαν, ἀπέναντι τοῦ ἄχανοῦς Ὁκεανοῦ, ὃν ἐμέλλομεν νὰ διασχίσωμεν, ἀπέναντι προσέτι καὶ τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ λιμένι ἡγκυροβολημένου, καί, ὥς ἐλέγετο περίξ μου, οὐχὶ λίαν πρακτικοῦ ἀποδειχθέντος Great Eastern, μοὶ ἐφαίνετο μικρόν, καὶ πρὸ πάντων στενόν. Ἐκατέρωθεν ὁμως τῆς ὀροφῆς τῶν εὐρυτάτων αἰθουσῶν, ἥτις ἐξεῖχεν ὑπὲρ τὸ ἄνω κατάστρωμα, ὑπῆρχον εἰσέτι διάδρομοι, ἐφ' ὧν ἐδύνατο ἀνέτως νὰ περιπατῶσιν οἱ ἐπιβάται ἀνὰ τρεῖς καὶ τέσσαρες κατὰ πρόσωπον.

Ἀφ' οὗ τέλος ἐκόπασεν ἡ πυργοποιΐα τῆς ἐπιβιβάσεως, καὶ ἰσοπεδώθησαν ὅπως οἱ πύργοι καὶ οἱ λόφοι τῶν κιβωτίων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐστράφησαν πάντες πρὸς εὗρεσιν καταλυμάτων, πάντες πλὴν ἐνός, ὅστις ἤμην ἐγώ, διότι τὸ κατάλυμά μου εἶχον ἐν τῷ κόλπῳ μου, ἐν τῷ γραμματίῳ, ὃ εἶχον λάβει ἤδη ἐκ Λονδίνου, μετὰ διαβεβαιώσεως τῆς Ἑταιρείας, ὅτι μοὶ ἐχορήγησεν, ὥς προνόμιον, ὅ,τι ἄριστον ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Τὸ γραμματίον λοιπὸν τοῦτο δείξας, ὠδηγήθην ὑφ' ἐνός τῶν θαλαμηπόλων νὰ καταλάβω τὸν ἐπιφυλαχθέντα μοι προνομιοῦχον κοιτῶνα. Ἀλλ' ὦ, τῆς ἀπελπισίας! Τρεῖς κλίμακας καταβάντες ἀλλεπαλλήλους, καὶ ζοφεροὺς διελθόντες διαδρόμους, ἀφίχθημεν εἰς ταπεινὴν θύραν, ἀνοιγομένην, ὥς εἶδος εἰρκτῆς στενῆς καὶ ἐντελῶς ἀφωτίστου, καὶ εἰς ταύτην ἐμέλλον νὰ μένω ἐπὶ δύο ἐβδομάδας κατάκλειστος. Οἱ διερχόμενοι τῶν Στεναγμῶν τὴν Γέφυραν ἐν Βενετία βεβαίως δὲν θὰ ἠσθάνοντο τὴν συνοχὴν τῆς καρδίας, ἥτις μὲ κατέλαβε τότε. Ἐκείνων καὶ ἡ φυλακὴ ἦν στερεά, καὶ οὐχὶ κλυδωνιζομένη.

ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ ὑπηρέτης, εἰς ὃν ἀπέτεινα πικρὰς παρατηρήσεις καὶ παράπονα, ὕψωσε μόνον τοὺς ὤμους σιωπῶν, καὶ δεικνύων μοι τὸν ἀριθμόν, τὸν ἐπὶ τοῦ γραμματίου μου, καὶ ὅτε ἐγὼ ἐπέμεινα, μ' ἐγκατέλιπε, καὶ ἀπῆλθε καὶ ἄλλους νὰ ὑπηρετήσῃ. Ἄν δὲν εἶχε μακρυνθῇ ἤδη ἡ ἀτμάκατος, ἥτις μᾶς ἐκόμισε, νομίζω ὅτι θὰ ἐπέστρεφον εἰς Λιβερπούλην μᾶλλον, νὰ περιμείνω τὸν προσεχῇ ἀτμόπλουν, παρὰ νὰ στέρξω νὰ κατακλεισθῶ εἰς τὸν πλωτὸν ἐκεῖνον ἄδην.

Τέλος ὁ Κλέων παρεμβάς, διεπράξατο, ὥστε ὁ πλοίαρχος, ἀφ' οὗ ἔμαθεν ὅτι τὸ πλοῖόν του περιεῖχεν, οὐχὶ μὲν τὸν Καίσαρα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Καίσαρος τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν τύχην αὐτοῦ, νὰ μᾶς χορηγήσῃ ἄλλον κοιτῶνα, καὶ τοῦτον μὲ τρεῖς δόμους ὑπὸ τὸ κατάστρωμα, ἀλλ' ἔχοντα καὶ καὶ τέταρτον κατωτέρω, ὑπερκείμενον δὲ πόδας ἔτι τινὰς ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἐφ' ἧς ἠνοίγετο παράθυρον φωτεινόν, εὐπρεπῶς δ' ἄλλως διεσκευασμένον, χωρὶς βεβαίως νὰ παραβάλληται πρὸς τοὺς πολυτελεστέρους τῶν ἀνωτέρων δόμων, τοὺς προσδιωρισμένους δι' οἰκογενείας καὶ δι' ἐσπερινὰς συναναστροφάς.

Ἡ ἡμέρα ἦν σκοτεινὴ· μέλας ὁ οὐρανός, ἐφαίνετο βαρὺς ἐπικαθήμενος ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ὁ ἄνεμος δριμύς, οὐδὲν εἶχε τὸ κοινὸν μετὰ τῆς ὥρας τοῦ Μαΐου. Ἐν τούτοις ὁ κώδων ἐσήμανε μεσημβρίαν, ἡ ἄγκυρα ἀνεσύρθη, ἡ πρῶρα ἡμῶν ἐστράφη πρὸς τοῦ λιμένος τὸ στόμιον, καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης στροφῆς τῆς ἑλικος ἀπεχαιρέτησα τὸ ἡμισφαίριον, ἐν ᾧ ἐγκατέλειπον ὅ,τι προσφιλὲς εἶχον, καὶ ἐρριπτόμενη, μετὰ τῶν λογισμῶν μου, εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἀγνώστου καὶ ἀβεβαίου.

Πρὸς τὸν ἔκπλουν καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι τῶν συνοδοιπόρων ἀπεβλέπομεν μετ' οὐκ ὀλίγης ἀνησυχίας, οὐδὲν ἀγαθὸν οἰωνιζόμενοι ἐκ τῆς ζοφερᾶς ὄψεως τοῦ Ὠκεανοῦ. Οὐχ ἥττον ἐξελθόντες, εὔρομεν αὐτὸν ἀκύμαντον, ὥστε, ὅτε ἠκούσαμεν καὶ δευτέρου κώδωνος κροῦσιν, πειθαρχοῦντες αὐτῇ, εἰσῆλθομεν εἰς τὸ ἐστιατόριον καὶ ἐπρογεύθημεν, οὐχὶ ἐκ πείνης, ἐγὼ καὶ, διότι ἤδη ἡσθανόμην ναυτίας νυγμούς, ἀλλ' ἐκ προνοίας, δι' ἣν προέβλεπον μέλλουσαν ἀσιτίαν.

Ἐνταῦθα πρέπει πως ἐκτενέστερον ν' ἀφηγηθῶ περὶ τῶν κατὰ τὸν πλοῦν ἐστιάσεων, διότι αὗται ἀποτελοῦσι τὴν σπουδαιότεραν αὐτοῦ ἐνασχόλησιν διὰ τοὺς δυναμένους εἰς αὐτὰς νὰ ἐπιδροθῶσι καὶ τοῖς σπληνιῶσι τῶν ἐπιβατῶν τὸ πρῶτιστον βοήθημα, ἵνα ἐπιλανθάνωνται τῆς τοῦ βίου ματαιότητος. Τὸ ἐστιατόριον περιεῖχεν ὀκτὼ μακρὰς τραπέζας, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἀνὰ εἴκοσι θέσεις· ἢ διακόσμησις αὐτῶν, ὅτε μάλιστα διὰ τὸν κλύδωνα δὲν ἦναγκάζοντο νὰ δένωσι τὰ πινάκια καὶ ν' ἀφαιρῶσι πᾶν τὸ εὐκίνητον, ἦν λαμπρά, καὶ πολυπληθεῖς οἱ ὑπηρέται, ἀμέμπτως ἐνδεδυμένοι, ἔχοντες λευκοὺς λαιμοδέτας καὶ λευκὰ χειρόκτια, ἐπισημότατα διακονοῦντες, καί, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ἔθος, ἑκάστῳ παρατιθέμενοι ὅ,τι τοῖς ἐζητεῖτο ρητῶς. Ἡ δὲ τάξις τῶν ἐστιάσεων εἶχε δι' ὅλου τοῦ διαύλου ὥς ἔπεται :

Τὴν αὐγὴν, οἷαν δὴποτε ὦραν κἂν ἐγερεθῇ ὁ ὁδοιπόρος, δύναται, κατὰ τοῦ στομάχου του τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, νὰ ζητήσῃ, κατ' ἰδίαν, εἰς τὸν κοιτῶνά του ἢ ὅπου θέλει, μέλανα καφφέν, ἢ ρακήν, ἢ ρώμιον πρὸς παραμυθίαν τῶν ἀργῶν στιγμῶν μέχρι τοῦ πρώτου προγεύματος, τοῦ **λύοντος τὴν νηστείαν** (Breakfast). Εἰς τοῦτο καλεῖ περὶ τὴν ὀγδόην ὦραν κροῦσις κώδωνος τοὺς δυναμένους νὰ σταθῶσιν ἐπὶ τῶν ποδῶν των, καὶ τούτοις παρατίθενται, μετὰ ψυχρῶν κρεῶν, γλυκυσμάτων καὶ παντοίων πλακούντων, ὥς βάσις ὁ καφφές καὶ τὸ τέϊον, μετὰ γάλακτος νωποῦ πάντοτε. Τοῦτο μοὶ ἐφάνη παράδοξον, ὅτε τὸ εἶδον, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδυνάμην νὰ πεισθῶ ὅτι εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου ὑπῆρχον, πλὴν τῶν σκοτεινῶν ὀπῶν, εἰς ὧν μίαν εἶχον κινδυνεύσει νὰ κλεισθῶ, καὶ λειμῶνες καὶ ἔβροσκον ἀγέλας ἀμελγομένας καθ' ἑκάστην, κατῆλθον μετὰ τινος τῶν συνοδοιπόρων εἰς τὴν ὀψοθήκην, καὶ ἐκεῖ εἶδον ἐστιβαγμένας ὥς σάπωνος πλάκας, αἵτινες ἔμαθον ὅτι ἦσαν γάλα διὰ τῆς τέχνης πεπηγμένον, καὶ διατηροῦν πᾶσας τὰς ιδιότητας τῆς νωπότητος, ὅταν ἀναλύηται εἰς ὀλίγον ὕδωρ βραστόν.

Μετὰ τὸ προοίμιον τοῦτο, ἔπεται κατὰ τὰς 11 τὸ ἄριστον, τὸ παρὰ τοῖς Ἑλλήσις ἐπίσημον luncheon, οὐδὲ κατ' ἀφθονίαν, οὐδὲ κατὰ διάρκειαν διάφορον πολυτελοῦς γεύματος. Περὶ δὲ τὴν 3ην παρατίθεται λιτὸν δειλινόν, ἐκ τραγημάτων κυρίως συγγεόμενον,

πρὸς καθησύχασιν τῶν ἀνυπομονούντων στομάχων. Πρὸ τῆς δύσεως δὲ τοῦ ἡλίου στρώννται ἐπισήμως καὶ σπουδαίως ἡ τραπέζα διὰ τὴν κυριωτέραν ἐστίασιν τῆς ἡμέρας, τὸ γεῦμα, οὗ ἡ ἀφθονία μόνον ἐν ἀνακτόροις ἔχει τὴν ἐφάμιλλον, μετὰ σπανιωτάτων οἴνων, μὴ συνυπολογιζομένων ὅμως, ὡς ὑπολογίζεται ἡ τροφή, εἰς τὰ 750 φράγκα τοῦ ναύλου.

Δύο δὲ περίπου ὥρας μετὰ τὸ γεῦμα προχεῖται τὸ τέϊον μετὰ πλακούντων, μελιπήκτων καὶ ψυχρῶν κρεῶν, καὶ περὶ τὴν ἐνδεκάτην τίθενται ἐπὶ τῶν τραπεζῶν μικρά τινα πάρεργα, οἷον τυροί, ἄλλ᾽ ἄντες, δίπυρα, διὰ τοὺς βουλιμιῶντας καὶ ἀνάγκην ὑλικῆς τινος ὑποστηρίξεως ἔχοντας, ἵνα περιμείνωσι τὸν καφφὲν τῆς αὐγῆς. Ταῦτα δ' οὐδόλως κωλύουσι καὶ τὰς ἐκτάκτους ἀπαιτήσεις ἐν ταῖς μεταξὺ ὥραις, θεραπευομένας αὐτοστιγμεί, καὶ προσφερομένων, τοῦ μὲν καμπανίτου καὶ τῶν λοιπῶν οἴνων ἀντὶ χρυσοῦ ἐπὶ χεῖρας, τῶν δὲ προτιθεμένων ὄψων κατὰ διάκρισιν, ἢ ὀρθότερον κατ' ἀδιακρισίαν. Τινῶν ἐπιβατῶν, ὧν αἱ σιαγόνες ἦσαν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ τοῦλάχιστον ἐπὶ τὸ ἥμισυ τῆς νυκτὸς ἀεικίνητοι, ὡς ἡ ἑλιξ τῆς μηχανῆς, ἐσκεπτόμην ὅτι ὁ ναῦλος ἔπρεπε ν' ἀποβαίνη πρὸς ζημίαν τῆς Ἑταιρείας· ἀλλ' αὕτη εὐρίσκει πάλιν τὸ ἰσοζύγιόν της παρ' ἄλλοις, οἵτινες, ὡς ἐγώ, δι' ὅλου τοῦ πλοῦ, εἰς ἀφαίρεσιν μᾶλλον ἢ εἰς πρόσθεσιν τροφῆς ἐπεδίδοντο.

Τῶν ἐστιάσεων τῆς πρώτης ἡμέρας ἐλάβομεν πάντες πεῖραν καὶ μετοχήν, καὶ διότι ἡ θάλασσα ἦν ὑπὲρ ἐλπίδα ἀκύμαντος, καὶ διότι ἡ ὁμίχλη μᾶς ἀπέκρυπτε τὰς Ἰρλανδικὰς ἀκτὰς, αἷς παρεπλέομεν, καὶ δὲν ἐπέτρεπεν ἀντιπερισπασμόν· ὥστε πάντες οἱ συνοδοιπόροι μου εὐωχήθησαν ἀκωλύτως μέχρι σχεδὸν τοῦ μεσονυκτίου. «**Ἐπεὶ δε πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο**», διεσπάρησαν εἰς τοὺς κοιτῶνάς των· ἐμὲ δ' οὐκ εἶχε νήδυμος ὕπνος, διότι ἡ νύξ ἦν ἡττον γαληνιαία ὡς ἡ ἡμέρα. Ἐξημέρωνε δ' ἡ Κυριακὴ τοῦ (ἡμετέρου) Πάσχα, ὅτε κατεπλεύσαμεν εἰς Queenstown (Βασιλίσσης πόλις), τὸ ἐπίνειον τῆς Κόρκης, νοτιοδυτικωτάτου λιμένος τῆς Ἰρλανδίας, ὅπου διημερεύσαμεν. Ὅσῃν δὲ καὶ ἂν εἶχον ἐπιθυμίαν ν' ἀποβῶ, καὶ νὰ μείνω ἐκείνην καὶ τὴν ἡμέραν ἔτι ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους, δὲν τὸ ἀπεφάσισα ὅμως, διότι ὁ λι-

μήν, εἰς οὗ τὴν εἴσοδον εἶχομεν ἀγκυροβολήσει, ἐξετείνετο βαθύτατος εἰς τὴν ξηράν, ἥ μικρὰ καὶ ἄχαρις πόλις ἀμυδρῶς μόλις ἐφαίνετο εἰς τὸν ὀρίζοντα, βροχὴ ἐμάστιζε τὸν ἀέρα, καὶ ψυχρὸς καὶ βίαιος βορρᾶς ἐκύκα τὴν θάλασσαν, ὥστε ἡ ἀτμάκατος, ἐφ' ἧς θ' ἀπεβαίνομεν, οἰκτρῶς παρερρίπτετο. Πλησίον δ' ἡμῶν εἶχομεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀντικείμενον οὐχὶ παρήγορα οἰωνιζόμενον διὰ τὴν ἀρξαμένην ὁδοιπορίαν, τὴν **Περσίαν**, ἀτμόπλουν καὶ αὐτὸ μέγα καὶ κομψὸν τῆς Ἑταιρείας Cunard, τὸ ἀρτίως καταπλεῦσαν, ἀλλὰ κακῶς διατεθὲν καὶ πεποιημένον ἐκ τῶν τρικυμιῶν, ἃς ἀπῆντησεν, περιμένον δ' ἐκεῖ αἰθρίαν, ἵν' ἀσφαλῶς καταπλεύσῃ εἰς Λιβερπούλην πρὸς ἐπισκευήν.

Περὶ τὴν 4 μ. μ. ἀνεσπάσθη ἡ ἄγκυρα, καὶ ἐπίσημον ἦν τὸ αἶσθημα, ὃ κατέλαβε καὶ ἐμὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τοὺς κατὰ πρῶτον ἀναγομένους εἰς τὸν μέγαν πλοῦν, ὅτε εἶδομεν ὀπίσω ἡμῶν ὑποχωροῦσαν τὴν τελευταίαν ξηράν, ἄνευ ἐλπίδος τοῦ νὰ ἰδῶμεν ἄλλην, πλὴν τῆς τρισχίλια μίλια ἀπεχούσης ἀμερικανικῆς, ἐκτὸς ἃν ἐβλέπομεν πρὶν τὸν πυθμένα τοῦ ὠκεανοῦ. Ἐκτοτε τὰ κύματα ὠγκώθησαν, καὶ ἡ «Κούβα», ἀφ' οὗ ἐπ' ὀλίγον ἀντέσχευε, ἰσοροποῦσα διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς βαρύτητα, ἐνέδωκε τέλος καὶ ἀνέλαβε τὸν ἀπαίσιον ἀμφίροπον αὐτῆς βηματισμόν, ὃν ἔμελλε νὰ διατηρήσῃ διὰ πάσης σχεδὸν τῆς ὁδοιπορίας δι' ὃ καὶ τὸ ἐσπέρας πάντες, τῶν δείπνων ἀμελοῦντες, ἀπεσύρθημεν ἑνωρὶς εἰς τοὺς κοιτῶνας ἡμῶν, πλὴν πρεσβύτιδός τινος Ἀγγλίδος, ἧτις τὸ δωδέκατον ἤδη πλέουσα ἐκ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὅπου εἶχε τὸν σύζυγόν της, εἰς τὰς δυτικὰς πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ υἱοῦ της, εἶχε καταντήσῃ, μεταξὺ στερεοῦ ἐδάφους καὶ ὑγροῦ, νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ διάκρισιν, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων ν' ἀπαιτῇ καλὴν τροφήν, καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ αὐτῆς εἰς πείσμα τῶν στοιχείων, ὥστε καὶ ἡμέραν τινα μοὶ παρεπονεῖτο ὅτι ἐπὶ τῆς Κούβας δὲν μᾶς δίδουσιν ἱκανὴν τροφήν καὶ θέλουσι νὰ μᾶς φέρωσι νεκροὺς τῆς πείνης εἰς Ἀμερικὴν.

Ἐγὼ δὲ καὶ ὁ Κλέων, ὃν ἔτι μᾶλλον ἐμοῦ ἠνώχλει ὁ σάλος, οὐδὲν ἐτρώγομεν, πλὴν ὅτε ὁ θαλαμοπόλος τοῦ κοιτῶνος ἡμῶν ἔξ οἴκτου μᾶς ἔφερε τινὰς σταφυλάς, ἡ ἄλλο τι ἐλαφρόν, — διότι

ἡ κιβωτὸς ἡμῶν ἐφαίνετο περιέχουσα σχεδὸν πάντα τὰ τῆς φυ-
τικῆς καὶ ζωϊκῆς πλάσεως, — μᾶς ἠνάγκαζε ν' ἀποτριγῶμέν τι πρὸς
συντήρησιν ἡμῶν ἐν τῇ ζωῇ μέχρι κρείττονων ἡμερῶν. Οὐδ' ὕπνος
εὐκόλως εἰς ἐμὲ κἂν ἐπήρχετο, καὶ διὰ τοῦ πλείστου τῆς νυκτὸς
ἔμενον ἀναμετρῶν, εἰς τὰς κινήσεις τοῦ πλοίου, τὰ παρερχόμενα
δευτερόλεπτα, καὶ λογιζόμενος πόσα αὐτῶν ἀπετέλουν τὸ λεπτόν,
πόσα λεπτὰ τὴν ὥραν, πόσας ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον, καὶ πόσα
ἡμερονύκτια ἀπητοῦντο μέχρι τῆς ἀπαλλαγῆς ἡμῶν ἀπὸ τῆς βα-
σάνου.

Ὅτε δὲ σπανίως ἐξενίκα ἡ φύσις καὶ ἔλυνεν ὁ ὕπνος τὰ μέλη
μου, συνωδεύετο ὑπ' ὀνείρων, ἐν οἷς πρόσωπα γνωστὰ ἢ φαντα-
στὰ μοὶ παρουσιάζοντο μετὰ τοιαύτης ἐκτάκτου ζωηρότητος, ὥστε
καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὀνείρῳ ἐξεπληττόμην ὅτι ἔβλεπον ζῶντα πρό-
σωπα, ἃ ἐν τούτοις ἤξευρον ἀποθανόντα, ὥς τὴν θείαν μου κ.
Γεράκη, καὶ ἀφυπνισθεῖς ἐζήτουν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὅσους πρὸ
μικροῦ εἶχον περὶ ἐμέ, καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς δὲν ἐνόουν πῶς ἐξη-
φανίσθησαν. Οὕτως, ἐν ἄλλοις, εἶδον ἐπισκεπτομένην ἡμᾶς, τὴν
θυγατέρα τοῦ Σιλλέρου, καὶ τὴν Καρολίαν προσφέρουσιν εἰς
αὐτὴν στέφανον. Ταῦτα ἦσαν βεβαίως φυσιολογικὸν ἀποτέλεσμα
τῆς σφοδρᾶς τοῦ ἐγκεφάλου κινήσεως, οὗ τὴν σχέσιν πρὸς τὰς
ψυχικὰς δυνάμεις τοῖς φιλοσόφοις ἐναπόκειται νὰ ὀρίσῃ.

Ἄλλοτε δ' ἐν τῇ νυκτὶ ἐφίστων τὴν προσοχήν μου εἰς τὴν
μεγάλην βοὴν τῆς θαλάσσης, τὴν μυκωμένην ἐκείνην ἀναπνοὴν
τοῦ γίγαντος Ὠκεανοῦ, ὥς καὶ εἰς τὸ ὄξυ σάλπισμα τοῦ βορρᾶ
διὰ τῶν ἱστῶν καὶ διὰ τῶν προτόνων, καὶ εἰς ἴσας καὶ συνεχεῖς
διαλείψεις ἤκουον ἀπαίσιον συριγμόν, οἷον θαλασσίου τινὸς ὄφεως
ἢ νυκτοβίου ὀρνέου τῶν ἀγνώστων ἐκείνων ἐκτάσεων, ἀναγγέλ-
λοντος κίνδυνον πιθανόν. Ἐξέπεμπε δ' αὐτὸν σύριγξ ἀτμήλατος,
πρὸς ἀποφυγὴν ὀλεθρίων συγκρούσεων ἐν μέσῳ τῶν ὀμιχλωδῶν
καὶ ἀσελήνων νυκτῶν, μετὰ τῶν ἱστιοφόρων, ὅσα κατ' ἀνέμους
καὶ κύματα ἀτάκτως φέρονται ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ Ὠκεανοῦ, ἢ καὶ
μετὰ τῶν ἀτμοκινήτων, ὅσα μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τὴν βρα-
χυτάτην τέμνοντα ἀπὸ ἡμισφαιρίου εἰς ἡμισφαίριον, ἀναγκαίως
συναντῶνται, ὥς ἐπὶ τροχιᾷ σιδηροδρόμου, μετὰ τῶν εἰς τ' ἀντί-

θετα σημεῖα πλεόντων, καὶ ἐπομένως διατρέχουσι συγκρούσεων κίνδυνον, ἐπιφερουσῶν, κατ' οὐ σπάνια παραδείγματα τὸν αὐτάνδρον καταποντισμόν.

Ἡ ἐπαύριον κατ' οὐδὲν ἦν καλητέρα τῆς προτεραίας. Ὁ οὐρανὸς ἐπεκάθητο εἰς στενὸν κύκλον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ὥς μολύβδινον πῶμα λέβητος, εἰς οὗ τὸν πυθμένα ἔβραζε τὸ μέλαν ὕδωρ τοῦ Ὠκεανοῦ. Τὸ μόνον δὲ φέρον ἡμῖν ἀντιπερισπασμόν τινα ἦν ὅτι ἀνεκαλύψαμεν μικρὸν στρουθίον πτερυγίζον εἰς τὰς κεραίας τῆς **Κούβας**. Ἀπαυδῆσαν τέλος, καὶ ἄπελπι, ὥς φαίνεται, ὅτι δὲν εὗρισκεν οὐδ' ἵχνος τῶν δένδρων, ἃ ἐζήτει, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· καὶ οἱ μὲν ναῦται ὥρμησαν νὰ τὸ συλλάβωσιν· ἀλλὰ, κατὰ παράκλησιν ἡμῶν, ὁ πλοίαρχος τοὺς παρεκώλυσεν, ἔλαβεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν του, τροφή τῷ ἐροίπτετο ἐπὶ τῶν σανίδων, καὶ οὕτως ἀνενοχλήτως μᾶς παρηκολούθησεν ὁ ἀναυλος ἐπιβάτης.

Ἐκ τοῦ κοιτῶνος, ἔνθα ἐμόναζον, εἰς οὐδὲν δυνάμενος ν' ἀσχοληθῶ, θελήσας νὰ εὗρω τὸν Κλέωνα, ἀνέβην εἰς τὸ ὕψιστον κατάστρωμα, καὶ τὸν εἶδον ἐντὸς λέμβου κατακείμενον καὶ στερεῶς κρατούμενον. Ἡθέλησα νὰ τὸν μιμηθῶ, ἐπ' ἐλπίδι ἀναψυχῆς ἐκ τοῦ δροσεροῦ ἀέρος. Ὅταν ὅμως εἶδον τὸ κατάστρωμα ἐκεῖνο, τὸ σχεδὸν ὕψος πύργου ἔχον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ κλίνη, νῦν μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, νῦν δὲ πρὸς τ' ἀριστερά, ὥς ἂν ἔμελλε καθέτως νὰ βυθισθῇ εἰς αὐτήν, δὲν ἐδυνήθην ν' ἀνθέξω εἰς τὴν ὄψιν, καὶ κατῆλθον σφαλλόμενος τὰς τρεῖς κλίμακας εἰς τὴν κλίνην μου, ὅπου καὶ ὅ,τι συνέβαινε δὲν τὸ ἔβλεπον.

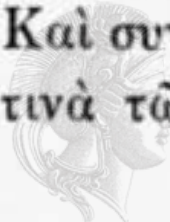
Ἐν μιᾷ δὲ τῶν νυκτῶν, τῇ τοῦ Σαββάτου, 20 πρὸς 21, ὁ σάλος μοὶ ἐφάνη μεῖζων ὢν τοῦ συνήθους. Ἐξίς ὅμως καὶ κάματος μὲ εἶχον ἀποκοιμίσει, ὅτε δοῦπος αἰφνίδιος, ὥς βροντή τις πυροβόλου, ἢ ὥς ἂν εἶχομεν προσαράξει εἰς ὕφαλον, μ' ἐξύπνησεν, ἀλλ' ἔμεινα κατακείμενος μετὰ τῆς ἀπαθείας, ἥτις, ὥς γνωστόν, ἐστὶν ἐν τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ναυτίας. Ἐμαθον δὲ τὴν πρωΐαν ὅτι διὰ νυκτὸς εἶχομεν ὑποστῇ φοβερὰν τρικυμίαν, καὶ ὁ κτύπος εἶχε προέλθῃ ἐκ κύματος οὐρανομήκους, ὑπερβάντος ὑπὲρ τὸ κατάστρωμα τῆς κολοσσιαίας «Κούβας» καὶ ἐν μέρει εἰσ-

ρεύσαντος καὶ εἰς τὴν μεγάλην αὐτῆς αἴθουσαν. Μᾶς ἠπεῖλει δέ, εὐτυχῶς ἐν ἀγνοίᾳ μου, καὶ ἄλλη καταστροφή, διότι ἐπλέομεν οὐ μακρὰν ὑφάλων ἐπικινδύνων, καὶ ὁμίχλη καὶ σκότος καθίστων ἀνακριβεῖς τὰς καταμετρήσεις, δι' ὧν ἐπροσπαθοῦμεν ν' ἀποφύγωμεν τὴν προσάραξιν. Κεῖνται δ' αὐταὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ σχετικῶς ἀβαθοῦς ὁροπεδίου τοῦ πυθμένος, μὴ ἔχοντος εἰμὴ 400 ὁρυγιῶν βάθος, ὑπὲρ ὃ εἵχομεν ἤδη διέλθει τὴν προλαβοῦσαν ἡμέραν.

Καὶ ἂν δέ ποτε, ὥς σπανίως τότε, ἐπραῦνετο πως ἡ θάλασσα, ἢ ἠθρίαζε σχετικῶς ὁ οὐρανός, ὁ πλοῦς οὐχ ἦττον μονότονος, οὐδὲν μᾶς ἐδείκνυνεν νέον, ἀλλὰ πάντοτε τὴν αὐτὴν μολυβδόχρουν τῆς ὑγρᾶς ἐπιφανείας, ὑφ' ἡμᾶς καὶ ὑπεράνω ἡμῶν τὸ αὐτὸ τεφρόχρουν πόμα τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον πυκνῆς ὁμίχλης.

Τὴν πέμπτην δ' ἡμέραν ἐλάβομεν καὶ ἄλλην πτερωτὴν ἐπίσκεψιν. Ἐν μέσῳ τῷ πελάγει ἀπηντήσαμεν λάρον ἡσύχως πετῶντα εἰς ἀπόστασιν 1000 μιλίων ἀπὸ πάσης ξηρᾶς, ὅστις οὐδόλως ἠξίωσε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἀτμόπλουν ἡμῶν, ἀνάπαυσιν ζητῶν, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἅπαξ ἢ δις κύκλῳ περιῆλθεν ἡμᾶς, ὥς ἵνα κατασκοπεύσῃ τίνος εἶδους ὄντα εἴμεθα, ἢ καὶ ἂν τι ἔρμαιον εἰς τὰ κύματα δέν θὰ ἐρρίπτομεν, ἐμακρύνθη ἀδιαφόρως, τίς οἶδε ποῦ, ρίπτων ἡμῖν κρωγμόν, ὥς εἰρωνικοῦ ἀποχαιρετισμοῦ. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐξεπλάγημεν ὅτε καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἀπηντήσαμεν, εἰς ἀπόστασιν 1250 μιλίων ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, 750 δὲ ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς, ἀγέλην πτηνῶν, οὐχὶ μειζόνων τῶν χελιδόνων, προφανῶς ὑδροβίων καὶ ζητούντων τὴν τροφήν αὐτῶν εἰς τὰ κύματα, ὥς ἂν ἄῃρ καὶ ὕδωρ ἦσαν τὰ μόνα αὐτῶν στοιχεῖα. Ἄν δέποτε εἰς στερεὰν γῆν ἀνεπαύοντο μᾶς ἦν πρόβλημα, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν θαυμασία μᾶς ἐφαίνετο ἡ δύναμις τῶν πτερύγων τῶν.

Ἐνίστε δέ, ὅτε ἡ ἔξις ἐνεδυνάμου ἢ ἡμβλυνεν ὀλίγον τὰ νεῦρά μου, ἐπεχείρουν νὰ συγκεντρώσω τὴν προσοχήν μου εἰς τι τῶν βιβλίων, ἃ εἶχον παρ' ἐμοί, ἢ ἃ περὶ Ἀμερικῆς, ἢ ἄλλων περιηγήσεων, ὥς καὶ ἐκλογὴν Ἀγγλικῶν μυθιστορημάτων περιεῖχεν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ πλοίου, καὶ ὅσάκις δὲν μοὶ ἀπέβαινεν ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις, εὗρισκον ἀναψυχὴν τινὰ εἰς αὐτήν. Καὶ συνδιαλέξεως δ' ἀπεπειρώμενην ἔστιν ὅτε, ὅσάκις ἀπῆντων τινὰ τῶν

ὁμοιοπαθῶν μου, πλανήσαντα τὰ βήματά του, ὅπου καὶ ἐγὼ ὡς σκιά περιεφερόμην. Ἄλλὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἐπειύγχανε. Ὁ πρῶτος δ' ὃ ἐνέτυχον ἦν κατὰ σύμπτωσιν Ἀμερικανός, ὅστις, ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου, μοὶ ἐξέφρασε τὴν γνώμην του ὅτι πολὺς δὲν θὰ παρελθῇ χρόνος καὶ ἡ Ἀγγλία θὰ δημοκρατηθῇ. Ἐγὼ δ' ἀποδοὺς τὴν κρίσιν του ταύτην εἰς τὸν τότε ἐπικρατοῦντα βίαιον σάλον, ἐνόμισα προτιμητέον νὰ καταβῶ εἰς τὸν κοιτῶνά μου καὶ νὰ παραδοθῶ εἰς τὰ ἔδικά μου ὄνειρα.

Τὴν Κυριακὴν δέ, 9[21 Μαΐου, ὀγδόην ἡμέραν ἀφ' ὅτου ἐγκτελίπομεν τὴν γῆν τῆς Ἀγγλίας, ὁ οὐρανὸς ἠθρίασεν ἐντελῶς, ἡ θάλασσα ἐγαληνίασε, πλοῖον κατὰ πρῶτον διῆλθε πλησίον ἡμῶν, ἄλλα ἀνέδυσαν εἰς τὸν ὀρίζοντα, πληροῦντα ἡμᾶς χαρᾶς καὶ ἐλπίδων· κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν παρέστημεν εἰς ἱερουργίαν, καὶ ἐπανειλημμένως, εἰς ἀποζημίωσιν τῶν προλαβουσῶν ἡμερῶν, ἠριστήσαμεν, ἐγευματίσαμεν καὶ ἐδειπνήσαμεν, καὶ μετ' ἀλαλαγμῶν προσεφωνήσαμεν τὸ παραταθὲν ἡμῖν ἰδιαίτερον εἶδος ζαχαροπάστου, ὃ κατ' ἔθος προσφέρεται τοῖς ἐπιβάταις κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν, μεθ' ἣν προσορμίζονται εἰς ἔδαφος Ἀμερικανικόν.

Ὁ γλυκὺς δ' οὗτος οἶωνός μᾶς ἔτερψεν ὑπὲρ ἀμβροσίαν, διότι τῆς στερεᾶς αὐτὸς μᾶς ἦν εἰσέτι ἡ μόνη ἐγγύησις, καὶ μάτην ἐτείνομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὠπλιζόμεθα διὰ τῶν ὀξυτέρων τηλεσκοπίων, ἵν' ἀνακαλύψωμεν ἔστω καὶ εἰς τὸν ἀπώτατον ὀρίζοντα ἵχνος στερεᾶς. Ἄν ὁ οὐρανὸς ἦν γλυκύς, ὁ ὀρίζων ὅμως ἔμεινε πάντοτε ἀτμῶν παραπέτασμα, μέχρις οὗ ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Ἡμεῖς δ' οὐχ' ἥττον ἐπεμένομεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀτενεῖς καὶ περιμένοντες ν' ἀνακράξωμεν «γῆ, γῆ». Τὸ σκότος ἀπέβαινεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πυκνότερον πέριξ ἡμῶν, ὅτε, μίαν ὥραν πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, αἴφνης ἀνεπηδήσαμεν εἰς κρότον πυροβόλου ἐκκενωθέντος ἐπὶ τοῦ πλοίου, καὶ τὴν πρώτην ἐκπυρσοκρότησιν, τὴν πρώτην ταύτην φωνήν, ἣν ἐξ Εὐρώπης ἀνεπέμπομεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, παρηκολούθησαν ἄλλαι πέντε καὶ πυροτεχνήματα ἠνάφθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἢ ἐσφενδονίσθησαν πρὸς τὸν οὐρανόν, διότι ὁ πρωρεύς, ὀξυδερκέστερος ἡμῶν καὶ μᾶλλον γεγυ-

μνασμένος, εἶχε τέλος ἰδῆ τὴν πολυπόθητον στερεάν. Ἐκτοτε ὅμως καὶ τὸ ἀτμόπλουν ἡμῶν ἤρχισε βραδυποροῦν, πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεων, διότι εἰσεπλέομεν, χωρὶς νὰ τὸν βλέπωμεν, εἰς βαθύτατον κόλπον. Μόνον δὲ κατὰ τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, «γῆν ὄρω», εἶδομεν κατ' ἀρχὰς πρὸς τ' ἀριστερὰ τὴν μεσημβρινὴν αὐτοῦ ὄχθην, ἔχουσαν ὑψηλὸν λόφον, καὶ εἰς τοὺς πρόποδας καὶ τὴν κλιτὺν αὐτοῦ τὴν πόλιν Ἀλιφάξ, εἰς ἣν καὶ προσωρμίσθημεν, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀγκυροβολήσωμεν.

Ὅσον πόθον καὶ ἂν εἶχον νὰ πηδήσω εἰς τὴν πρώτην γῆν τῆς Ἀμερικῆς, εἰς ἣν ἀφίχθημεν, μ' ἀπέτρεψεν ὅμως ὁ πλοίαρχος, εἰπὼν μοι ὅτι τάχιστα θ' ἀποπλεύσωμεν, καὶ ἡ μικρὰ πόλις, ἣν ἐν τοσοῦτῳ βαθεῖα νυκτὶ ἦν ἀδύνατον νὰ ἐπισκεφθῶ, οὐδόλως μοὶ ἐφαίνετο ἐλκυστικὴ καὶ περίεργος. Ἀπεφασίσσαμεν, ἐπομένως πάντες ν' ἀπέλθωμεν εἰς τὰς κλῖνας ἡμῶν, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεόν, ὅτι μᾶς ἐδωρήσατο τὴν ὥραίαν ἐκείνην ἡμέραν, καὶ μᾶς ἔφερεν εἰς τὸ πρῶτον κἂν σημεῖον τοῦ τέρατος τῆς ὠκεανοπλοΐας. Καὶ χαροποιὸς δέ τις εἶδησις διεδόθη μεταξὺ ἡμῶν, ἐκ τῆς πόλεως βεβαίως, εἰ καὶ δὲν ἤξεύρω πῶς προελθοῦσα, συντελέσασα δὲ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἔτι εὐαρεστότερον τὸν ὕπνον ἡμῶν, ὅτι ἡ Δημοκρατία τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὸν Αὐτοκράτορα τοῦ Μεξικοῦ, εἰς αὐτὴν καταφυγόντα, καὶ ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀπειλούσης θανατικῆς καταδίκης.

Ἐπὶ πολὺ ὅμως δὲν ἐκοιμήθημεν, καὶ κατὰ τὰς 3¹/₂ τῆς νυκτός (πρὸς τὴν Δευτέραν, 22 Μαΐου), ἀκούσας θόρυβον ἐν τῷ πλοίῳ, ἐνόησα ὅτι ἡτοιμαζόμεθα εἰς ἀπόπλουν, καὶ τάχιστα ἐνδυθεὶς, ἐρρίφθην εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου μόλις ὑπέφωσκεν. Ἐκεῖ δὲ εἶδον τὸν πορθμοῦ δίκην στενὸν καὶ βαθὺν κόλπον, καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ μὲν τὴν πόλιν, τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας κατοίκων ἔχουσαν, ἐπικυροῦσαν δὲ τὴν πρώτην μου ἐκτίμησιν, ὅτι οὐδὲν εἶχε τὸ λίαν ἐπαγωγόν, πρὸς τ' ἀριστερὰ δ' ἔβλεπον τὴν ἀντιπέραν ἀκτὴν, συνεχεῖς λόφους ἔχουσαν καταφύτους, καὶ τὰ διαμέσου πεδία κεκαλλιεργημένα. Ἠσχίσσαμεν δὲ κινούμενοι πρὸς ἔξοδον σχεδὸν ἐπίσης βραδέως, ὥς ἐπὶ τοῦ εἰσ-

πλου, καὶ βαθμηδὸν συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντες οἱ ἐπιβάται, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὀλίγοι τινὲς ἡμῖν προστεθέντες ἔξ Ἀλιφάξης, οἵτινες μετὰ σπουδῆς ἐρωτηθέντες περὶ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, μᾶς ἀνεκοίνωσαν τὴν ἀπαισίαν ἀγγελίαν ὅτι, ἀπ' ἐναντίας τοῦ πρώτου ἀκούσματος, ὁ δυστυχὴς Αὐτοκράτωρ ἐτουφεκίσθη ὑπὸ τοῦ θηριώδους δημοκρατικοῦ ἀρχηγοῦ Οὐάρες, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἀξιωματικοί, μέχρις ὑπολοχαγοῦ. Φρίκη καὶ δυσθυμία κατέλαβε πάντας τοὺς ἔξ Εὐρώπης πλέοντας εἰς τὸ θηριῶδες ἀκουσμα τοῦτο.

Ἀφοῦ δὲ παρηλλάξαμεν τὸ τελευταῖον ἀκρωτήριο, καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ πελάγει ἐστράφημεν πρὸς μεσημβρίαν, ἀπηντήσαμεν ψῦχος, καὶ τὴν θάλασσαν τοσοῦτω τεταραγμένην, ὥστε παρητήθημεν πάντες τοῦ γεύματος, παρεπλέομεν δὲ τότε τὴν Ἀμερικὴν, ἣν εἶχομεν πρὸς τὰ δεξιὰ ἡμῶν, ἀλλ' ἦν δὲν ἐβλέπομεν, διότι βαθὺς εἰσεῖχεν ὁ κόλπος τῆς Βοστόνης.

Ἡ δ' ἐπομένη νύξ ἦν μία τῶν χειρίστων τῆς ὅλης ὁδοιπορίας, καὶ ἡ τρικυμία ἐσύριζεν, ἐμαίνετο καὶ παρέρριπτε τὸ πλοῖον ἡμῶν. Τὸ πρωῒ ὅμως, ὅτε ἠγέρθημεν, ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει ἀλλὰ πυκνοτάτῃ ὁμίχλῃ περιέβαλλεν ἡμᾶς, ὥς λευκὴ σινδόνῃ, οὕτως ὥστε ὁ πλοίαρχος, ἀδυνατῶν νὰ διακρίνῃ τ' ἀντικείμενα καὶ εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν, ἠλάττωσεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τοῦ πλοῦ τὴν ταχύτητα, καὶ τέλος ἔπαυσεν αὐτὸν ἐντελῶς, βολιδοσκοπῶν μόνον ἐπιμελῶς τὸν πυθμένα. Οὕτως ἐπὶ ὥρας ἐμένομεν ἐν μέσῳ τῷ Ὠκεανῷ, οὐδὲ βῆμα χωροῦντες εἰς τὰ ἐμπρός.

Τέλος ἦρθη ἐλαφρὸς ἄνεμος νοτιοδυτικός, οἷος καθ' ὅλον τὸν πλοῦν ἡμῶν ἐπεκράτει, καὶ ἀπεφύσησε τὴν ὁμίχλην, ὅτε ἐκαθήσαμεν εἰς τὸ πρῶτον πρόγευμα. Ἦν δ' ἐκείνη ἡ ὥρα 8 1/2 τῆς πρωΐας, ἣτις ὑπελόγισα ὅτι ἀντεστοίχει εἰς τὴν 12 1/2 ἐν Κουϊν-στῶνι, ὅθεν ὠρμήθημεν, 1 1/2 ἐν Βερολίνῳ καὶ 3 1/2 ἐν Ἀθήναις. Τότε δὲ καὶ πρῶτον εἶδομεν εἰς τὸν μεμακρυσμένον ὀρίζοντα στενὴν μελανὴν ταινίαν, τὴν ταπεινὴν ὄχθην τῆς Ἀμερικῆς.